

INGEZONDEN.

DE HERVORMING DER MAATSCHAPPIJ.

I.

Prof. BURGER kan tevreden zijn; de publieke meening begint zich te uiten. Zoo heeft ook collega SIKKEL (als voorzitter? of als particulier?) getracht de betrekkelijke onschuldigheid der hervormingsvoorstellen aan te toonen en in het slot van zijn betoog in drie groepen de hoofdbeginselen, waardoor de Maatschappij zich zal moeten laten leiden, aangegeven. Afgezien nu van het feit, dat — waarschijnlijk door samenpersing in weinig woorden — de voorstelling niet uitmunt door helderheid, meen ik te moeten wijzen op de groote algemeenheden, die verkondigd worden, die feitelijk niets zeggen en geen ondergrond vormen voor de organisatie, die onze Maatschappij noodig heeft. Want de inrichting der organisatie, die moet komen, is geheel afhankelijk van het doel der Maatschappij en van de wijze, waarop deze dat doel wil trachten te bereiken. Hieromtrent nu zijn wij niets wijzer geworden door de verklaring, dat de Maatschappij „democratisch” is, omdat de algemeene vergadering „sovereine macht” heeft, dat de Maatschappij haar wezen moet handhaven en dat decentralisatie moet bevorderd worden. Dit zijn woorden en nog eens woorden, waaraan een ieder *zijn* beteekenis hecht en waarmede men *naast* elkaar blijft praten, zonder dat overeenstemming mogelijk zal kunnen zijn. Het duidelijkst blijkt dit uit het gebruik van het woord „decentralisatie”. SIKKEL zegt decentralisatie te willen, en ik, met anderen, ben *tegenstander* van diens plannen, *juist omdat* ik voorstander ben van decentralisatie. De zaak zal dus juister omschreven moeten worden, ook al omdat SIKKEL schrijft: „Vindt men deze oplossing, die behalve practisch ook economisch is, een gevaar voor de decentralisatie, die ik met kracht blijf voorstaan, dan worde dat duidelijk gezegd”.

Aan die uitnoodiging moet voldaan worden. Daartoe moet ik beginnen met een paar woorden het doel der Maatschappij aan te geven. Dit bestaat uit: bevordering der geneeskundige wetenschappen en der volksgezondheid in den meest uitgebreiden zin, hooghouden van den geneeskundigen stand in het algemeen, behartiging der belangen van afzonderlijke groepen der leden. Hier is dus reeds de eerste richtingslijn te ontdekken. De eerste twee punten betreffen zaken van algemeen belang, het laatste groepsbelangen. Dit laatste werk zal niemand meer aan de Maatschappij willen onttrekken, maar in de gegeven onderscheiding ligt ook opgesloten de scheiding en uitvoering.

De zaken van algemeen belang behooren bij het geheel, vertegenwoordigd door het hoofdbestuur.

De zaken van groepsbelang behooren bij de groepen, vertegenwoordigd door het groepsbestuur.

Wil men nu inderdaad decentralisatie, dan ligt dus terstond voor de hand, dat de behartiging der groepsbelangen niet moet berusten bij het hoofdbestuur, al zal dit natuurlijk een wakend oog moeten houden om desnoods, gelijk ik reeds schreef, een veto te kunnen doen hooren.

Deze decentralisatie nu wil SIKKEL *niet*, al zegt hij van wel. In de toelichting der hervormingsvoorstellen toch (te vinden op bldz. 1004, I, n°. 13, 1920 van dit *Tijdschrift*) wordt een lijst van zes voorbeelden gegeven, ten bewijze van de overkroptheid met werk van het hoofdbestuur en de noodzakelijkheid van de aanstelling der ambtenaren. Welnu, de helft dier punten n.l.: 1°. (ziektewet en rechtspositie ziekenfondsgeneesheeren), 2°. (vraagstuk der spoorwegartsen), 3°. (het georganiseerd overleg van overheid en ambtenaar) behoort zeker in behandeling *niet* bij het hoofdbestuur, maar bij het groepsbestuur. Ziehier dus het verschil tusschen de decentralisatie van SIKKEL, die dit alles zelf in handen houdt, en mij die de behandeling dier zaken aan het hoofdbestuur wil onttrekken. Om te weten, welke krachten noodig zullen zijn om het hoofdbestuur in staat te stellen zijn taak naar behooren te vervullen, moet dus

allereerst vastgesteld worden, *wat in de toekomst de taak van het hoofdbestuur moet zijn*. Die vaststelling zal niet moeten geschieden in algemeene woorden zooals: „algemeene vergadering — souverain; hoofdbestuur — regeerbevoegdheid; dagelijksch bestuur — belast met door regelen gebonden taak”; integendeel nauwkeurig zal omschreven moeten worden, waar ligt het arbeidsterrein van het hoofdbestuur, waar dat der groepsbesturen. Eerst indien dat geschied is, zal overleg gepleegd kunnen worden — maar dan berustend op feiten, niet op bespiegelingen — over de inrichting der hulp-krachten voor het hoofdbestuur. Tot zoolang is eigenlijk alle geredeneer over de voorstellen van het hoofdbestuur een gepraat in den wilde. Wil men dus inderdaad thans een blijvende bestuurs-inrichting maken, laat dan eerst de algemeene vergadering zich duidelijk geformuleerd uitspreken over de toekomstige taak van het hoofdbestuur.

Ten slotte wil ik — al voel ik dat het een teere zaak is — op een gevaar wijzen. Bij de besprekingen en in de stukken over de hervormingsplannen is een persoonlijk element ingeslopen. SIKKEL had reeds te Amsterdam medegedeeld, dat er geweest waren, die gezegd hadden: „indien gij directeur-generaal wordt, ben ik voor de voorstellen”; in zijn ingezonden stuk van 15 Mei in dit *Tijdschrift* begint hij met deze woorden: „Van een paar zijden heb ik den wensch gehoord: ik moet met het directeurschap — het tweede voorzitterschap, als vaste betrekking — belast worden”. DE HARTOGH wil SIKKEL Kamerlid maken om onze belangen te doen behartigen. MEINDERS schrijft, dat een oud-hoofdbestuurder in de kringvergadering te Zutphen had gezegd: „Wanneer SIKKEL wil, kan hij het geheele zaakje alléén wel opknappen” en wil den zittingsduur van het voorzitterschap van SIKKEL met drie jaar verlengen. Er is reeds zóóveel gezegd over de verdiensten van SIKKEL, dat ik daarover gerust kan zwijgen.

Maar begrijpt men niet, welk een alles verstikkend gevaar voor onze Maatschappij ligt opgesloten in deze persoons-cultus? Voelt men niet, hoe belachelijk men onze Maatschappij maakt door een organisatie afhankelijk te stellen van de vervulling van een taak door één bepaalden persoon?

En zullen, nu SIKKEL de aanvaarding van het gesalarieerde ambt onvoorwaardelijk van de hand wijst, deze betrekkelijke voorstanders overgaan tot de oppositie?

Ligt ook hierin niet een bewijs, dat wij moeten maken een blijvende organisatie onzer Maatschappij, waarin en waarmede gewone — als het kan de besten daaronder — menschen kunnen werken? Indien er een organisatie moet komen pasklaar voor één man, dan zou het maar beter zijn, dat onze Maatschappij zelfmoord pleegt. Laat men dus verder zuiver objectief blijven en alle persoonlijke elementen uitschakelen.

Ook SIKKEL zelf — dunkt mij — moet dit aangenaam zijn.

Amsterdam, 23 Mei 1920.

D. BROCX.

II.

In zijn antwoord op mijn ingezonden stuk rangschikt KOCH mij onder de „voorstanders onder zeer groote reserve”. Dit acht ik minder juist. Na het aftreden toch van het hoofdbestuur in 1918 waren er vele leden, bij wie ik mij gaarne aangesloten heb, die meenden, dat men moest trachten SIKKEL tot voorzitter onzer Maatschappij te doen verkiezen, omdat hij de man was, van wien men kon verwachten, dat hij de leiding krachtig ter hand zou nemen. Dat hij dit niet anders kon doen, dan door ingrijpende veranderingen voor te stellen, was te verwachten. Nu het voorstel daartoe dan ook voor ons ligt, moeten die personen vooral naar beste krachten daaraan medewerken. Wil dat nu zeggen, dat men zonder meer alles in dat voorstel moet goedkeuren? Geenszins; SIKKEL zelf verzocht geen critiek te sparen. En als men dan een poging waagt, om een bezwaar uit den weg te ruimen — waarvan men zelf reeds de mogelijkheid om het op te lossen erkent —, dat het aannemen der voorstellen zou kunnen bemoeilijken, is men dan een voorstander onder zeer groote reserve?

KOCH zegt: die poging zal aanleiding geven tot een theoretische bespiegeling over de instructie, zonder dat daardoor het bezwaar wordt opgeheven. Maar heeft nu de